

ACCOUNTANTSVERSLAG 2024

Gemeente Twenterand

Aan:

de raad van gemeente Twenterand
T.a.v. mevrouw Krone
Postbus 67
6770 AB VRIEZENVEEN

Enschede, 7 juli 2025

Kenmerk:
1053139/MZ/WP/BN/ghk/1741

Geachte leden van de raad,

Wij hebben de jaarrekening 2024 van gemeente Twenterand (hierna ook te noemen ‘gemeente’) gecontroleerd. Zoals afgesproken in onze opdrachtbevestiging, ontvangt u hierbij ons accountantsverslag 2024. In dit verslag hebben we de belangrijkste bevindingen en conclusies naar aanleiding van de jaarrekeningcontrole opgenomen.

Onze bevindingen en aanbevelingen hebben wij afgestemd met de verantwoordelijke wethouder en de ambtelijke organisatie. Op 23 juni 2025 hebben wij dit verslag besproken tijdens de bijeenkomst met uw auditcommissie.

Het opstellen en controleren van de jaarrekening vraagt elk jaar weer een aanzienlijke inspanning. Bij deze willen wij alle betrokken medewerkers van gemeente Twenterand bedanken voor de constructieve en plezierige samenwerking tijdens de controle.

Wij vertrouwen er op u met dit verslag van dienst te zijn. Vanzelfsprekend zijn wij graag bereid om een nadere toelichting op de inhoud te geven.

Met vriendelijke groet,

BDO Audit & Assurance B.V.
namens deze,

Digitaal ondertekend door:

Marleen Zoetman - Kiers
7 juli 2025 12:01 +02:00

M. Zoetman-Kiers RA
Partner BDO en extern accountant gemeente Twenterand

Inhoudsopgave

01

Dashboard accountantscontrole

02

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

03

Resultaat & financiële positie

04

Belangrijkste bevindingen

Bijlagen

1. Dashboard accountantscontrole

1.1 Dashboard accountantscontrole

1.1 Dashboard accountantsverslag (1/2)

Strekking controleverklaring

- Wij hebben bij de jaarrekening, inclusief rechtmatigheidsverantwoording, een goedkeurende controleverklaring verstrekt.
- De gehanteerde materialiteit voor fouten en onzekerheden bedraagt € 1.380.000 respectievelijk € 4.140.000.
- Wij hebben een tweetal controleverschillen geconstateerd, die door gemeente Twenterand in de jaarrekening zijn gecorrigeerd.
- Het jaarverslag, inclusief de opgenomen informatie in de paragraaf bedrijfsvoering, is verenigbaar met de jaarrekening en bevat geen materiële onjuistheden.
- De grondslagen van de jaarrekening zijn aanvaardbaar en het BBV wordt nageleefd.
- De WNT is nageleefd. Aangezien een topfunctionaris onterecht niet was opgenomen in de WNT-verantwoording van 2023, is sprake van foutherstel.
- Wij hebben de getrouwheid en rechtmatigheid van de SiSa-bijlage vastgesteld.

Fraude & continuïteit

- Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor materiële fraude of vermoedens van materiële fraude. Wel zijn wij in het kader van onze controle geïnformeerd over een niet-materiële fraude door een ingehuurde medewerker. Gemeente Twenterand heeft naar aanleiding van signalen onderzoek gedaan en passende maatregelen genomen.
- Onze controlewerkzaamheden hebben geen informatie opgeleverd die strijdig is met de veronderstellingen en aannames van het college van burgemeester en wethouders over de gehanteerde uitgangspunten om de normale bedrijfsvoering voort te kunnen zetten.

Resultaat 2024

- Het positieve resultaat van boekjaar 2024 wijkt aanzienlijk af van de begroting na wijziging.
- Kijkend naar het verschil van saldo van baten en lasten tussen realisatie en begroting (na wijziging) wijkt dit ongeveer 17,7% (2023: 6,5%) af van de totale begrote lasten (na wijziging). Op basis deze en historische informatie en de relatief beperkte omvang van de begrotingsonrechtmatigheden, is een trend zichtbaar dat de gemeente Twenterand (structureel) conservatief begroot. Op basis hiervan concluderen wij dat het voorspellend vermogen van de begroting (na wijzigingen) voor verbetering vatbaar is.

(x €1.000)	Werkelijk 2024	Begroting na wijzigingen 2024
Saldo van baten en lasten	18.035	-/- 4.552
Mutatie reserves	-/- 14.271	4.552
RESULTAAT	**3.764**	**0**

1.1 Dashboard accountantsverslag (2/2)

Rechtmatigheidsverantwoording

- Het college heeft in de rechtmatigheidsverantwoording een totaal van € 546.000 aan afwijkingen gerapporteerd.
- De door het college geconstateerde afwijkingen overschrijden de verantwoordingsgrens niet.
- Tevens zijn bevindingen boven de rapportagegrens toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering.

Ontwikkelingen jaarrekening

- De bruto boekwaarde grondexploitatie is beperkt toegenomen van € 0,8 miljoen ultimo 2023 naar € 0,9 miljoen ultimo 2024. De stijging is voornamelijk te verklaren door gedane investeringen en aanvullend toegerekende lasten. Doordat ook voor de komende jaren aanvullende toegerekende lasten zijn ingerekend, zijn de te verwachte kosten voor alle exploitaties meer gestegen dan eerder ingeschat. Hierdoor is de verantwoorde winstneming minimaal, ondanks ook een aantal gerealiseerde verkopen.
- De onzekerheid ten aanzien van het sociaal domein (WMO en Jeugd inclusief PGB), die inherent is aan de contractafspraken in het kader van Samen14, ligt iets lager dan in 2023 en bedraagt voor 2024 € 1,6 miljoen (2023: € 1,7 miljoen). De onzekerheid is met name te verklaren doordat voor deze bedragen geen productieverantwoordingen met goedkeurende controleverklaring zijn ontvangen op moment van afronden van onze werkzaamheden.

Uw financiële positie

- Uw score in onze landelijke benchmarkrapportage bedraagt een 5.
- Het weerstandsvermogen van gemeente Twenterand komt op basis van de jaarrekening uit op 3,3 en is volgens het GTK 2020 ruim voldoende te noemen.
- Volgens de begroting 2025 wordt vanaf 2025 tot en met 2028 cumulatief een negatief resultaat (vóór mutaties reserves) behaald van € 19,5 miljoen. Hiermee teert gemeente Twenterand in de komende jaren in op het eigen vermogen. Wij merken wel op dat vanuit de voorjaarsnota recent bekend is geworden dat het tekort gedeeltelijk gecompenseerd zal worden.

2. Uitkomsten jaarrekeningcontrole

2.1 Strekking controleverklaring

2.1 Strekking controleverklaring (1/3)

Controleverklaring 2024

Wij hebben bij de jaarrekening 2024, inclusief SiSa-bijlage, van gemeente Twenterand een goedkeurende controleverklaring afgegeven. Dit betekent dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2024 als van de activa en passiva per 31 december 2024 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV). De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording geeft een getrouw beeld en de met de raad gemaakte afspraken hierover zijn nageleefd.

Wij hebben enkele controleverschillen met resultaatsimpact boven de rapporteringstolerantie geconstateerd die door de gemeente zijn gecorrigeerd. Daarnaast is in lijn met de afgelopen jaren sprake van onzekerheden ten aanzien van het sociaal domein.

Wij zijn met u overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 100.000 rapporteren, alsmede afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Wij concluderen dat de resterende niet-verwerkte controleverschillen zowel individueel als gezamenlijk niet materieel zijn voor de jaarrekening als geheel en hebben daarom een goedkeurende verklaring afgegeven met betrekking tot de getrouwheid.

CONTROLEVERSCHILLEN 2024 (x € 1.000)					
#	**Omschrijving**	**Post/toelichting**	**Fouten** (in €)	**Onzekerheden** (in €)	**Verwijzing**
1	Nog te betalen bedrag Tozo inzake 2023 en 2024 niet verantwoord	Sociaal domein	309	0	§ 4.5
2	Mutaties reserves niet altijd juist bepaald	Reserves	168	0	§ 4.5
3	PGB Wmo en Jeugdzorg	Sociaal domein	0	77	§ 4.1
4	Wmo ZIN	Sociaal domein	0	549	§ 4.1
5	Jeugdzorg ZIN	Sociaal domein	0	990	§ 4.1
	TOTAAL		**477**	**1.616**	
Materialiteit (1% voor fouten, 3% voor onzekerheden)			1.380.000	4.140.000	
Uitvoeringsmaterialiteit (65% van de materialiteit)			900.000	2.700.000	
Rapporteringstolerantie			100.000		

2.1 Strekking controleverklaring (2/3)

Fraude en non-compliance

Bij de planning van de jaarrekeningcontrole houden wij rekening met het risico dat de jaarrekening als gevolg van fraude en onregelmatigheden onjuistheden van materieel belang zou kunnen bevatten. Daarnaast hebben wij beoordeeld in hoeverre sprake kan zijn van een risico omtrent corruptie of een risico omtrent het niet-naleven van wet- en regelgeving.

Eén van de door ons uitgevoerde maatregelen is het bespreken van de mogelijke frauderisico's en mogelijke fraudesituaties op verschillende niveaus binnen de organisatie. Hiertoe hebben wij de mogelijke frauderisico's en -situaties, mede aan de hand van de door u opgestelde frauderisicoanalyse en de compliancevragenlijst, besproken met het management en de auditcommissie. Daarnaast nemen wij kennis van de door u opgenomen toelichtingen in de jaarstukken.

Hierbij hebben wij specifiek aandacht besteed aan de veronderstelling dat bij de opbrengstverantwoording frauderisico's bestaan. Wij hebben in onze controleverklaring melding gemaakt van de belangrijkste frauderisico's en hoe wij deze hebben geadresseerd. Tijdens de controle van boekjaar 2024 betroffen dat de volgende risico's:

- Ongeautoriseerde handelingen door superusers in het IT-systeem.
- Het risico van management override (bewuste beïnvloeding door bestuur of management van de jaarcijfers).

Voor een nadere uiteenzetting van onze controleaanpak ten aanzien van de frauderisico's verwijzen wij naar onze controleverklaring 2024. Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor materiële fraude(risico's) of vermoedens van materiële fraude(risico's).

Wij hebben vastgesteld dat in 2024 goede stappen zijn gezet op het gebied van fraude- en corruptierisicobeheersing. Evenwel is het van belang om dit onderwerp regelmatig onder de aandacht te brengen en te houden, met als doel de gehele organisatie bewust te laten zijn van fraude- en corruptierisico's. Naast directe schade kan immers ook belangrijke reputatieschade optreden.

Fraudecasus gemeente Twenterand

In het kader van onze controle zijn wij geïnformeerd over een casus waarbij een ingehuurde medewerker gedurende een bepaalde periode gelijktijdig werkzaamheden heeft gedeclareerd bij gemeente Twenterand en een andere gemeente, zonder dat hier volledige transparantie over was. Hierdoor zijn bij beide gemeenten uren in rekening gebracht die niet overeenkomen met de daadwerkelijk gewerkte uren per gemeente.

Gemeente Twenterand heeft naar aanleiding van signalen onderzoek gedaan, contact opgenomen met de andere betrokken gemeente en passende maatregelen genomen. De samenwerking met de betreffende medewerker is beëindigd en gemeente Twenterand heeft juridisch advies ingewonnen om de situatie zorgvuldig af te wikkelen

Hoewel de financiële impact van deze casus naar onze inschatting niet materieel is voor de jaarrekening 2024 als geheel, onderkennen wij wel het belang van treffen van structurele beheersmaatregelen rondom externe inhuur. Gemeente Twenterand heeft aangegeven zich hiervan bewust te zijn en reeds enkele maatregelen te hebben getroffen om herhaling in de toekomst te voorkomen.

2.1 Strekking controleverklaring (3/3)

Vermogen om risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen
Op basis van artikel 12 van de Financiële-verhoudingswet kunnen gemeenten bij langdurige financiële tekorten een beroep doen op een extra uitkering uit het gemeentefonds. Omdat de omvang van het gemeentefonds hierdoor niet wijzigt betalen andere gemeenten daar dus aan mee. Om die reden moeten gemeenten aan allerlei voorwaarden voldoen om deze aanvullende uitkering te kunnen ontvangen. Maar in principe kunnen gemeenten hierdoor niet failliet gaan. Het gevolg hiervan is dat crediteuren en andere stakeholders nooit benadeeld kunnen worden door een faillissement. Desalniettemin is de financiële positie vanuit het perspectief van raadsleden van belang en moet het college van burgemeester en wethouders inzicht geven in hoeverre de gemeente in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen, zonder tussenkomst van de toezichthouder.

Met de invoering van de aangepaste Nederlandse Standaard 700 dienen accountants voor gemeenten in hun controleverklaringen bij jaarrekeningen naast fraude te rapporteren over de veronderstellingen inzake de financiële risico's in relatie tot de financiële positie. Onze controlewerkzaamheden voor gemeente Twenterand hebben geen informatie opgeleverd die strijdig is met de veronderstellingen en aannames van het college van burgemeester en wethouders over de gehanteerde uitgangspunten om de normale bedrijfsvoering voort te kunnen zetten.

Voor een nadere uiteenzetting van onze controleaanpak ten aanzien van de veronderstellingen inzake financiële risico's in relatie tot de financiële positie verwijzen wij naar onze controleverklaring 2024.

3. Resultaat & financiële positie

3.1 Resultaat

3.2 Ons beeld van uw financiële positie

3.1 Resultaat

Realisatie versus gewijzigde begroting

Het resultaat van gemeente Twenterand over het jaar 2024 bedraagt € 3,8 miljoen voordelig. In het hieronder opgenomen overzicht is het resultaat per programma in het kort weergegeven:

OVERZICHT REALISATIE 2024 (x 1.000)			
Omschrijving	Realisatie (in €)	Begroting na wijziging (in €)	Verschil (in €)
Saldo van baten en lasten	18.035	-/- 4.552	22.587
Onttrekkingen reserves	4.411	9.050	-/- 4.639
Dotatie aan reserves	-/- 18.682	-/- 4.498	-/- 14.184
RESULTAAT	**3.764**	**0**	**3.764**

In toelichting op de programmarekening 2024 van de jaarstukken wordt per programma een analyse weergegeven van de verschillen tussen de begroting en de realisatie 2024.

Het resultaat 2024 wijkt ongeveer 2,9% (2023: 5,8%) af van de totale begrote lasten (na wijziging). Op basis van onze ervaringsnorm bij decentrale overheden is een afwijking van 2-3% inherent aan een complex begrotingsproces. Als gevolg van extra taken voor gemeente Twenterand in 2024 die bij het opstellen van de begroting 2024 nog niet voorzien waren en door verschillende incidentele meevallers laat 2024 een behoorlijke afwijking zien.

Voorspellend vermogen

Kijkend naar het verschil van saldo van baten en lasten tussen realisatie en begroting (na wijziging) wijkt dit ongeveer 17,7% (2023: 6,5%) af van de totale begrote lasten (na wijziging). De verkoop van de aandelen van Twence voor circa € 8,6 miljoen in 2024 is hierbij een logische verklaring. Echter wijkt het restant ook nog fors af van de begroting na wijziging. Op basis van deze en historische informatie en de relatief beperkte omvang van de begrotingsonrechtmatigheden, is een trend zichtbaar dat de gemeente Twenterand (structureel) conservatief begroot. Op basis hiervan concluderen wij dat het voorspellend vermogen van de begroting (na wijzigingen) voor verbetering vatbaar is. Uiteraard zijn op onderdelen specifieke omstandigheden aan de orde waardoor sprake is van afwijkingen van de begroting na wijzigingen.

Wij adviseren de verbetering van het voorspellend vermogen structureel onderdeel van uw proces te maken. Dit kan door gestructureerd afwijkingen van de begroting te evalueren waarmee lering kan worden getrokken voor toekomstige prognoses. Dit wordt ook wel ‘backtesting’ genoemd. Hiermee kan het lerend vermogen van gemeente Twenterand verbeteren. Door gestructureerd en gedocumenteerd de kwaliteit van de prognoses te beoordelen aan de hand van realisatie zoals achteraf is gebleken, kunnen toekomstige prognoses verbeterd worden en/of kan eerder bijgestuurd worden.

3.2 Ons beeld van uw financiële positie (1/3)

Inleiding

Een sterk versnipperd landschap, gedeelde onzekerheid. Dat is de titel van ons benchmarkonderzoek gemeenten dat wij in januari 2025 hebben uitgebracht over de financiële positie van gemeenten. Wij concluderen hierin dat de meeste gemeenten over 2023 een positief resultaat hadden (per saldo € 1,7 miljard), terwijl voor de komende vijf jaren grote tekorten worden verwacht (over vijf jaar totaal voor alle gemeenten € 3,9 miljard). Dit is voornamelijk het gevolg van de gewijzigde financieringssystematiek vanuit het Rijk, wat leidt tot een zogenoemd ravijn. Ook bij gemeente Twenterand zien wij dit terug. Volgens de begroting 2025 wordt vanaf 2025 tot en met 2028 cumulatief een negatief resultaat (vóór mutaties reserves) behaald van € 19,5 miljoen. In de grafiek hiernaast zijn de negatieve resultaten per jaar inzichtelijk gemaakt, waarbij wij opmerken dat recent bekend is geworden vanuit de voorjaarsnota dat het tekort gedeeltelijk gecompenseerd zal worden.

Onze rol in relatie tot het weerstandsvermogen en financiële kengetallen

De analyse van het weerstandsvermogen en de financiële kengetallen is een onderdeel van het jaarverslag en de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Uit de combinatie van de kengetallen kan een beeld worden geschetst van de financiële positie van gemeente Twenterand. Daarbij kan ook inzichtelijk worden gemaakt wat de oorzaak is van een sterke of zwakke financiële positie. De financiële kengetallen geven, met de inherente beperkingen hierbij, inzicht in (de ontwikkeling van) uw financiële positie. Hiernaast en op de volgende pagina's vindt u een nadere toelichting op de ratio's van gemeente Twenterand.

Uw score in onze landelijke benchmarkrapportage

Vanuit hun taak als financieel toezichthouder hebben de twaalf provincies een gemeenschappelijk financieel toezichtkader opgesteld. In dit GTK 2020 zijn signaleringswaarden opgenomen voor de financiële kengetallen zoals opgenomen in het jaarverslag van gemeente Twenterand. Wij hebben deze signaleringswaarden als basis gebruikt voor het bepalen van uw score en dus financiële positie. Indien uw gemeente voor de komende jaren (2025 t/m 2028) per saldo een negatief resultaat begroot (en inteert op het eigen vermogen), beïnvloedt dit de score. Een uitwerking van deze systematiek beschrijven wij in onze BDO-Benchmark Nederlandse Gemeenten.

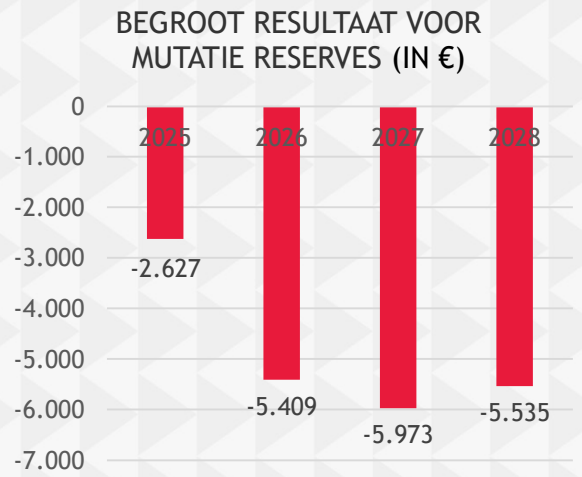

3.2 Ons beeld van uw financiële positie (2/3)

RATIO WEERSTANDSVERMOGEN

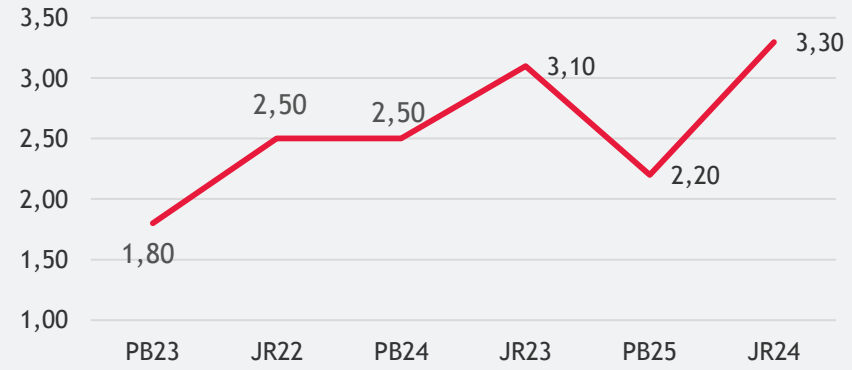

SOLVABILITEITSRATIO

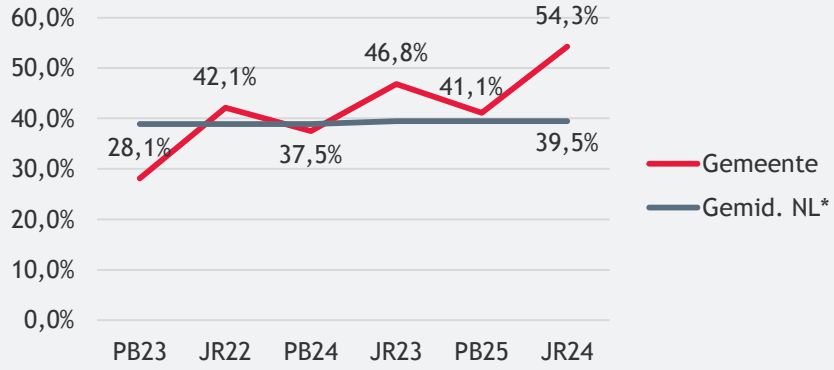

NETTO SCHULDQUOTE

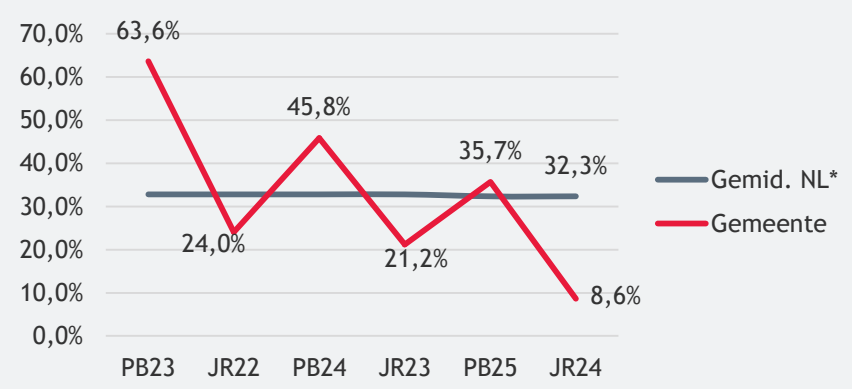

RATIO GRONDEXPLOITATIE

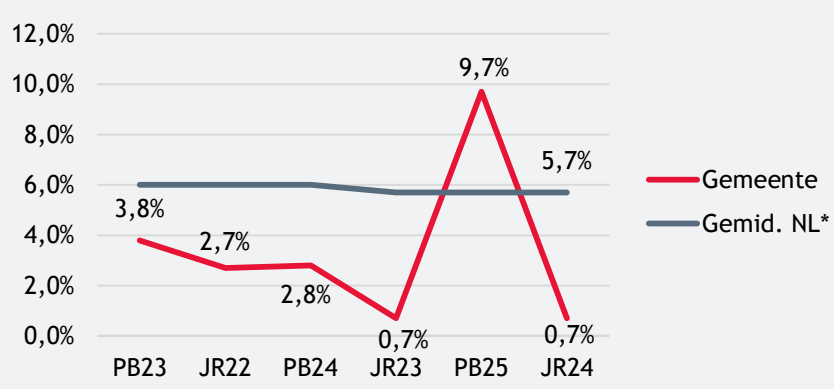

** De bron voor de gemiddelden NL betreft het gemiddelde voor gemeenten op basis van BDO-Benchmark Nederlandse Gemeenten.*

3.2 Ons beeld van uw financiële positie (3/3)

Op deze pagina vindt u een nadere toelichting op de ratio's van gemeente Twenterand.

Weerstandsvermogen

In de paragraaf weerstandsvermogen heeft het college een overzicht opgenomen van de weerstandscapaciteit. De weerstandscapaciteit bedraagt volgens deze paragraaf € 22,1 miljoen (2023: € 17,6 miljoen). In het weerstandsvermogen ultimo 2024 is een bedrag van € 13,4 miljoen (2023: € 9,7 miljoen) meegeteld van vrij aanwendbare bestemmingsreserves. In geval van calamiteiten is het mogelijk om een deel van deze reserves een andere aanwending te geven. In de paragraaf weerstandsvermogen zijn de relevante risico's benoemd. Gemeente Twenterand heeft op basis van interne berekeningen het totale bedrag aan risico's waaraan de organisatie is blootgesteld bepaald op € 6,6 miljoen (2023: € 5,7 miljoen). Het weerstandsvermogen van gemeente Twenterand is volgens het GTK 2020 uitstekend te noemen. Hierbij is het van belang het weerstandsvermogen, zoals ook in de 'paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing' in de jaarstukken benoemd, "te beschouwen in de context van de financiële problematiek die op gemeenten afkomt, zoals de complexe taken die naar gemeenten toekomen en de naderende ravijnjaren".

Solvabiliteit en netto schuldquote

De solvabiliteit bedraagt ultimo 2024 54,3% (2023: 46,8%). Voor de solvabiliteit geldt dat hoe hoger dit percentage is, hoe beter gemeente Twenterand in staat is om haar verplichtingen op lange termijn te voldoen.

De netto schuldquote bedraagt 8,6% (2023: 21,2 %). De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie en de hoogte van de investeringen uit het nabije verleden.

Zowel de solvabiliteit als de netto schuldquote laten een positieve ontwikkeling zien ten opzichte van de signaleringswaarden volgens het gemeenschappelijk financieel toezichtkader (GTK 2020).

Ratio grondexploitatie

Voor de ratio grondexploitatie geldt dat hoe lager deze is, hoe beter. De ratio grondexploitatie van gemeente Twenterand bedraagt 0,7% (2023: 0,7%) en is daarmee gelijk aan voorgaand jaar. De ratio grondexploitatie is ruim < 20% en is het minst risicovol te noemen volgens het GTK 2020.

Structurele exploitatieruimte en belastingcapaciteit

De structurele exploitatieruimte bedraagt in 2024 4,1% (2023: 2,1%). De structurele exploitatieruimte geeft aan in hoeverre een gemeente in staat is de eigen lasten te dragen. Hierbij geldt dat hoe hoger het percentage is, hoe beter een gemeente in staat is haar structurele lasten te dragen. Gemeente Twenterand is in staat haar structurele lasten te dragen. De ratio is > 0% en is het minst risicovol te noemen volgens het GTK 2020.

De belastingcapaciteit van gemeente Twenterand is 98,3% (2023: 104,0%). De belastingcapaciteit geeft inzicht in hoe de belastingdruk zich in een gemeente verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Hiervoor geldt hoe lager, hoe beter. De belastingcapaciteit geeft inzicht in de mate waarin bij het voordoen van een financiële tegenvaller in het volgende begrotingsjaar kan worden opgevangen of ruimte is voor nieuw beleid. Bij gemeente Twenterand is sprake van een daling, waardoor ultimo 2024 de belastingcapaciteit onder het landelijk gemiddelde zit.

4. Belangrijkste bevindingen

4.1 Sociaal domein

4.2 Ontwikkeling grondexploitaties

4.3 Rechtmatigheidsverantwoording

4.4 BBV, SiSa en WNT

4.5 Overige bevindingen

4.6 Belangrijke schattingsposten

4.1 Sociaal domein (1/2)

De lasten van gemeente Twenterand in het programma ‘Sociaal domein’ bedragen over 2024 circa € 64,1 miljoen (2023: € 61,8 miljoen). Onderdeel van dit programma betreffen de lasten Wmo en Jeugd, op deze lasten gaan wij hieronder nader in. De lasten Wmo en Jeugd zijn als volgt opgebouwd:

Programma sociaal domein			
#	Onderdeel	2024	2023
1	Jeugdzorg ZIN	14,5 miljoen	13,0 miljoen
2	Wmo ZIN	11,1 miljoen	10,2 miljoen
	TOTAAL	25,6 miljoen	23,2 miljoen

Wmo ZIN

De productieomvang van Wmo ZIN bij zorginstellingen bedraagt in 2024 circa € 9,0 miljoen. De toekenning van voorzieningen in het kader van Wmo ZIN vindt plaats vanuit gemeente Twenterand. Gemeente Twenterand heeft derhalve zelf inzicht in de cliënten en de gemaakte afspraken. Gemeente Twenterand heeft een IC-plan opgesteld waarin de wijze van verantwoorden is opgenomen. Met betrekking tot de lasten Wmo ZIN vraagt gemeente Twenterand per zorginstelling om een controleverklaring bij de productieverantwoording op basis van het landelijk protocol.

Tevens is van een aantal zorginstellingen geen controleverklaring ontvangen, waarmee kan worden onderbouwd dat voor de gefactureerde zorg ook daadwerkelijk prestaties zijn verricht. Hierdoor is sprake van een onzekerheid ten aanzien van prestatielevering en dus de getrouwheid van deze lasten. Uitgaande van de interne beheersing op het proces van beschikkingen tot en met betalingen bij gemeente Twenterand, de ervaringen uit voorgaande jaren, de uitkomsten van de in 2024 ontvangen controleverklaringen en de ontvangen bestuursverklaringen ramen wij het bedrag van deze resterende onzekerheid in totaliteit op € 549.000 (2023: € 280.000). Voornaamste oorzaak van de stijging betreft een zorgaanbieder die weigert een accountant in te schakelen.

Jeugdzorg ZIN

Met betrekking tot de lasten inzake jeugdhulp vraagt gemeente Twenterand bij de gecontracteerde jeugdzorginstellingen om een productieverantwoording. De productieomvang van Jeugd ZIN bij zorginstellingen bedraagt in 2024 circa € 13,6 miljoen. Uit de ontvangen verantwoordingen van zorginstellingen blijkt dat van een aantal zorginstellingen nog onvoldoende controle-informatie is ontvangen, waarmee kan worden onderbouwd dat voor de gefactureerde zorg ook daadwerkelijk prestaties zijn verricht. Uitgaande van de interne beheersing op het proces van beschikkingen tot en met betalingen bij gemeente Twenterand, de ervaringen uit voorgaande jaren, de uitkomsten van de in 2024 ontvangen controleverklaringen, ramen wij het bedrag van de resterende onzekerheid in totaliteit op circa € 990.000 (2023: € 1.198.000). De daling van de onzekerheden wordt veroorzaakt doordat meer productieverantwoordingen zijn ontvangen van de zorginstellingen en hun accountant.

Grip op lasten Wmo en Jeugdzorg

Wij concluderen dat gemeente Twenterand afhankelijk is van derden voor de grip op een groot deel van de lasten inzake Wmo en Jeugdzorg. Dit resulteert in een onzekerheid ten aanzien van de prestatielevering van de zorg die wij hebben meegewogen in onze oordeelsvorming. Zie hiervoor paragraaf 2.1.

Bij WMO ZIN en Jeugd ZIN hebben wij aangegeven dat niet voor alle zorginstellingen een productieverantwoording met controleverklaring van een accountant beschikbaar is. Dit heeft verschillende oorzaken die wij ook terug zien bij andere gemeenten. Zo wordt bij kleine zorginstellingen in het kader van administratieve lastenverlichting een dergelijke verklaring niet gevraagd bij een productieomvang beneden € 125.000 op totaalniveau. Het kan ook zijn dat een zorginstelling haar administratie niet heeft laten controleren voordat de controle van gemeente Twenterand wordt uitgevoerd. Wij merken op dat het aantal ontbrekende verklaringen of verklaringen met bevindingen voor 2024 per saldo vergelijkbaar is met 2023.

4.1 Sociaal domein (2/2)

Geraamde fout in de persoonsgebonden budgetten

De SVB controleert zorgovereenkomsten, toetst facturen en declaraties en betaalt uit aan zorgverleners of andere instellingen. Gemeente Twenterand verstrekt de beschikkingen PGB en is verantwoordelijk voor een adequate cliëntregistratie en het vaststellen van de prestatie-levering. Uit de accountantscontrole 2024 bij de SVB blijkt dat landelijk sprake is van een oordeel met beperking. Ten aanzien van de fouten zijn de foutpercentages opgenomen in de gemeente specifieke projectiebrieven.

Voor gemeente Twenterand zijn de percentages voor getrouwheidsfouten voor zowel de Wmo als Jeugdzorg opgenomen in onderstaande tabel:

PGB - Financiële fout		
#	Onderdeel	Getrouwheid
1	Jeugdzorg	7,39%
2	Wmo	9,24%

De financiële getrouwheidsfouten voor PGB voor gemeente Twenterand zijn onder de rapporteringstolerantie. Tevens is het verschil tussen de verantwoording in de jaarrekening en de verantwoording van de SVB ruim onder de rapporteringstoleranties van € 100.000.

De SVB toetst niet op levering van de zorg. Hierdoor is sprake van een onzekerheid. De processen van PGB Jeugdzorg en PGB WMO lopen op een aantal onderdelen verschillend, waardoor voor Jeugdzorg en WMO niet dezelfde zekerheid wordt verkregen. Tevens verkrijgt gemeente Twenterand aanvullende zekerheid vanwege de ontvangsten van het CAK. Op basis van het zekerheidspercentage dat gemeente Twenterand hierdoor verkrijgt, zijn de onzekerheden voor PGB geraamd op circa € 77.000, waarvan € 37.000 PGB WMO en € 40.000 Jeugd PGB. Ondanks dat dit bedrag nipt onder de rapporteringstolerantie valt, hebben wij dit bedrag wel meegenomen in de evaluatie van de onzekerheid in paragraaf 2.1.

4.2 Ontwikkeling grondexploitaties (1/2)

Actualisatie en bijstelling grondexploitaties

De veruit grootste balanspost met betrekking tot onderhanden projecten betreft de voorraden (grondexploitaties). Door de invloed van de parameters (zoals kostenstijgingen, stikstofproblematiek, bouwvrijstelling, fluctuatie verkoopprijzen, rente-effecten) die bepalend zijn voor de in de toekomst te realiseren opbrengsten hebben wij bij onze controle de grondexploitaties diepgaand gecontroleerd.

De risico's voor de grondexploitaties zijn in essentie terug te brengen tot drie P's:

- **Planning**: is de tijdsplanning van de projecten afgestemd op de (on)mogelijkheden in de markt? Immers, de marktbehoefte bepaalt welke projecten op welk moment te realiseren zijn.
- **Programmering**: in de afgelopen jaren hebben economische ontwikkelingen geleid tot belangrijke wijzigingen in vooral de woningbehoefte. Is er een kritische analyse van de 'mix' van woningen (huur, koop, vrije kavel appartementen, etc.) in de projecten in relatie tot de huidige marktvraag in de gemeente?
- **Prijs**: is afgewogen welke prijzen kunnen worden gehandhaafd, rekening houdend met het risico dat gronden later of in het geheel niet worden afgenomen?

Deze drie P's zijn tijdens de jaarrekeningcontrole besproken met uw medewerkers. Tijdens deze gesprekken zijn de uitgangspunten gechallenged. De grondexploitaties zijn met deze uitgangspunten per 31 december 2024 geactualiseerd. Tevens is beoordeeld of het onderhanden werk in de jaarrekening op een juiste wijze is gewaardeerd en of mogelijk een verliesvoorziening moet worden getroffen. Dit laatste is niet het geval ultimo 2024.

Gemeente Twenterand benoemt in haar jaarverslag de milieuwetgeving met betrekking tot onder andere stikstof als bedreiging. Twenterand heeft te maken met een aantal grote Natura 2000-gebieden in de omgeving. Momenteel is nog geen sprake van concrete vertragingen van de grondexploitaties.

4.2 Ontwikkeling grondexploitaties (2/2)

Winstneming

Het voorzichtigheidsbeginsel leidt ertoe dat realisatie van winst moet worden uitgesteld tot daarover voldoende zekerheid bestaat. Dit betekent echter niet dat pas winst moet worden genomen bij het afsluiten van het grondexploitatiecomplex. In de notitie Grondexploitatie is opgenomen dat voor winstneming de Percentage of Completion (POC) methode geldt: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd dient tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitaties winst te worden genomen. Hiervoor moet het resultaat op de grondexploitatie wel op betrouwbare wijze kunnen worden ingeschat. Dit is mogelijk wanneer het waarschijnlijk is dat de economische voordelen die aan het project zijn verbonden naar de gemeente zullen toevloeien.

Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

1. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat.
2. De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht.
3. De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

Voor de grondexploitaties van gemeente Twenterand heeft deze methode geresulteerd in een winstneming van circa € 4.000 op totaalniveau, verdeeld over diverse complexen. Een uitsplitsing op totaalniveau van de bouwgronden in exploitatie naar soort project is in het schema hiernaast weergegeven. Hierbij is zichtbaar dat de boekwaardes van de exploitaties iets zijn toegenomen, voornamelijk door gedane investeringen en aanvullend toegerekende lasten.
Doordat ook voor de komende jaren aanvullende toegerekende lasten zijn ingerekend, zijn de te verwachte kosten voor alle exploitaties meer gestegen dan eerder ingeschat. Het bedrag is op basis van schaalgrootte aan de lopende projecten toegerekend. Deze verdeling is mogelijk niet helemaal terecht. Een groot project dat vrijwel gereed is zal waarschijnlijk nog maar weinig inzet vergen. Aan de andere kant lijkt een project dat stil ligt in beginsel ook weinig inzet te vergen, maar als sprake is van een geschil of een bestemmingsplanprocedure kan dit ook anders zijn. Om deze verdeling beter te maken is een verdeling op basis van (ingeschatte) uren een betere maatstaf. Daarbij zullen ook kosten van het grondbedrijf aan nog te vestigen grondexploitaties moeten worden toegerekend, daar anders het projectresultaat van andere projecten wordt vertroebeld.

Bovenstaande is voornamelijk de verklaring waarom de verantwoorde winstneming, ondanks ook een aantal gerealiseerde verkopen, minimaal is.

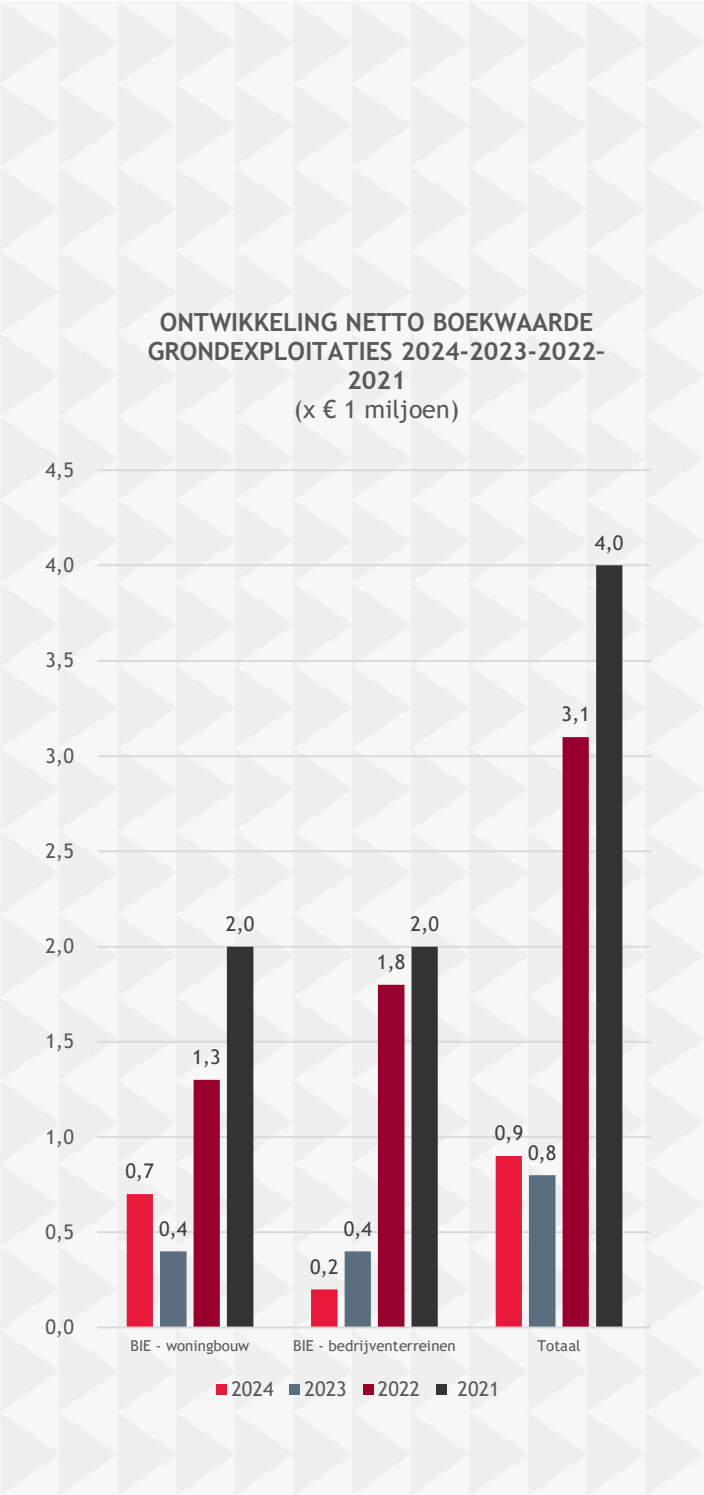

4.3 Rechtmatigheidsverantwoording (1/2)

Status wijziging wet- en regelgeving

Het wetgevingstraject rondom de rechtmatigheidsverantwoording is voor gemeenten afgerond op 21 maart 2025. De wijzigingen in de BADO-notitie gaan in voor verantwoordingen over het begrotingsjaar 2025. Voor de verantwoording over begrotingsjaar 2024 wordt nog de uitwerking uit NBA Alert 48 2.0 gevolgd. Aan de hand van te onderkennen scenario's / omstandigheden zijn in NBA Alert 48 2.0 aanwijzingen opgenomen voor de uitvoering van de accountantscontrole van de jaarrekening en de oordeelsvorming in de controleverklaring.

Naar aanleiding van de afgeronde wijzigingen in het BBV wijzigt vanaf boekjaar 2025 het maximum van de door de raad vastgestelde verantwoordingen naar 2% (dit was 3%). De omvangsbasis van de verantwoordingsgrens wijzigt naar de totale lasten, exclusief de toevoegingen aan de reserves. De gemeenteraad zal in 2025 daarom opnieuw de financiële verordening moeten vaststellen.

In oktober 2024 is de kadernota rechtmatigheid geactualiseerd. De actualisatie leidt voor gemeente Twenterand beperkt tot wijzigingen ten opzichte van vorig jaar. De belangrijkste wijziging betreft een tekstuele aanpassing in de modelverordening ten aanzien van de geconstateerde bevindingen, specifiek in relatie tot de omvang van niet rechtmatig tot stand gekomen verantwoorde baten, lasten en balansmutaties en welk deel acceptabel is op basis van de vastgestelde afspraken.

Strekking van de rechtmatigheidsverantwoording van gemeente Twenterand

De raad van gemeente Twenterand heeft de verantwoordingsgrens bepaald op 3% van de totale lasten inclusief de dotaties aan de reserves en de verantwoordingsgrens is daarmee bepaald op € 4.156.000.

Blijkens de rechtmatigheidsverantwoording stelt het college van gemeente Twenterand vast dat de omvang van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen € 546.000 bedraagt. Dit is lager dan de daarvoor gestelde verantwoordingsgrens. Van de niet rechtmatig tot stand gekomen verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties is volgens het college van gemeente Twenterand overigens een bedrag van € 14.000 acceptabel op basis van door de gemeenteraad vastgestelde afspraken.

In de onderstaande tabel zijn de door het college gerapporteerde afwijkingen als volgt samengevat:

BEVINDINGEN IN HET KADER VAN RECHTMATIGHEID				
Onrechtmatigheden	**Acceptabel** (in €)	**Niet-acceptabel** (in €)	**Totaal afwijkingen** (in €)	**Onduidelijkheden** (in €)
Voorwaardencriterium	0	532.000	532.000	0
Begrotingscriterium	14.000	0	14.000	0
Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium	0	0	0	0
TOTAAL	**14.000**	**532.000**	**546.000**	**0**
Verantwoordingsgrens (3%)	4.156.000			
Rapportagegrens	100.000			

4.3 Rechtmatigheidsverantwoording (2/2)

Onze bevindingen bij de rechtmatigheidsverantwoording en de paragraaf bedrijfsvoering van gemeente Twenterand

Het is onze rol om de getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening 2024 van gemeente Twenterand te controleren. Wij hebben vastgesteld dat de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening van gemeente Twenterand een getrouw beeld geeft. Onze controle richt zich op het bepalen of de opsomming van de onrechtmatigheden door het college toereikend is onderbouwd.

De rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening richt zich op een drietal criteria zoals op de voorgaande pagina opgenomen. Hierbij stellen wij vast of de rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld in overeenstemming met de afspraken die gemaakt zijn tussen de gemeenteraad en het college.

Bij de uitvoering van onze werkzaamheden hebben wij vastgesteld dat de organisatie toereikende werkzaamheden heeft uitgevoerd om de opsomming van de onrechtmatigheden in de rechtmatigheidsverantwoording te onderbouwen.

De paragraaf bedrijfsvoering is onderdeel van het jaarverslag. Wij hebben deze paragraaf gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of deze paragraaf materiële afwijkingen bevat. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden van de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening. Op grond van onze werkzaamheden zijn wij van mening dat de paragraaf bedrijfsvoering verenigbaar is met de jaarrekening en geen materiële afwijkingen bevat.

Voor een nadere toelichting van de onrechtmatigheden verwijzen wij naar de rechtmatigheidsverantwoording zoals opgenomen in de jaarrekening en de paragraaf bedrijfsvoering zoals opgenomen in het jaarverslag.

4.4 BBV, SiSa en WNT (1/2)

Bevindingen ten aanzien van naleving van de wettelijke verslaggevingsregels (BBV)

Wij hebben vastgesteld dat gemeente Twenterand de wettelijke verslagleggingsregels (BBV) heeft nageleefd.

Observaties informatiewaarde jaarverslag

Wij hebben vastgesteld, op grond van de verkregen informatie in onze controle, dat de jaarrekening en het jaarverslag verenigbaar zijn en voldoen aan de eisen in de BBV voor de vorm en inhoud van het jaarverslag. Het jaarverslag biedt genoeg informatie over de realisatie ten opzichte van de uitgangspunten van het beleid.

SiSa-bijlage

Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening 2024 genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachting accountantscontrole SiSa 2024. Op grond van ons onderzoek hebben wij bij uw specifieke uitkeringen geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden. Zie hiervoor tevens bijlage B.

In bijlage 1 van de Nota Verwachtingen Accountantscontrole 2024 wordt ingegaan op de Wet Inburgering 2021. Vanaf 1 januari 2022 is het nieuwe inburgeringsstelsel ingegaan waarin de Wet Inburgering 2021 wordt uitgevoerd door gemeenten en verantwoord in de SiSa-bijlage 2024.

Uit onze werkzaamheden ten aanzien van de bestedingen 2024 en opvolging IB-signalen uit eerdere jaren volgen geen controleverschillen en/of onzekerheden. In opzet zijn voldoende maatregelen opgenomen om het M&O-risico te mitigeren.

Wij zien een landelijke trend dat Ministeries in de afgelopen jaren steeds vaker een Specifieke regeling kiezen voor het verstrekken van subsidies aan decentrale overheden. Het aantal SiSa-regelingen is daardoor in de afgelopen jaren exponentieel toegenomen. Dit geeft een hoge druk op de organisatie binnen gemeente Twenterand. Voor gemeente Twenterand is sprake van 25 SiSa-regelingen in 2024 tegenover 28 SiSa-regelingen in 2023.

4.4 BBV, SiSa en WNT (2/2)

Naleving van de (publicatieverplichtingen) WNT

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is met ingang van 2013 van toepassing. Doelstelling van de wet is te verhinderen dat instellingen in de publieke en semipublieke sectoren rechtens in staat zijn bovenmatige bezoldigingen toe te kennen. Voor gemeenten geldt dat de gemeentesecretaris en de griffier als topfunctionaris worden aangemerkt. De algemene bezoldiging voor een topfunctionaris mag voor 2024 niet meer bedragen dan € 233.000 per jaar. De externe accountant is belast met de controle op de naleving van de WNT door de instelling. Overschrijding van de bezoldigingsnorm wordt aangemerkt als een onverschuldigde betaling, die door de topfunctionaris terugbetaald moet worden aan de instelling. Gebeurt dit niet, dan is BDO als accountant wettelijk verplicht om bij het ministerie melding te doen van deze onverschuldigde betaling. Wij hebben tevens een meldingsplicht indien u geen of onjuiste gegevens heeft gepubliceerd in de jaarrekening.

Wij hebben vastgesteld dat de bezoldigingen over 2024 van gemeente Twenterand niet strijdig zijn met de WNT en dat de jaarrekening 2024 van gemeente Twenterand voldoet aan de publicatieverplichtingen van de WNT.

Foutherstel WNT-verantwoording 2023

Bij onze controlewerkzaamheden voor de WNT-verantwoording 2024 is geconstateerd dat de WNT-verantwoording 2023 een fout bevat met betrekking tot de verantwoorde topfunctionarissen. Topfunctionaris M. Frensel wordt op basis van de beschikbare informatie aangemerkt als topfunctionaris met ingang van 16 oktober 2023. Vanaf die datum tot eind 2023 is hij daarmee aangemerkt als topfunctionaris. Ten onrechte is hij niet opgenomen in de WNT-verantwoording 2023.

De fout met betrekking tot het ten onrechte niet opnemen van voornoemde topfunctionaris is in de WNT-verantwoording 2024 hersteld door het alsnog opnemen van de gegevens van deze topfunctionaris in de WNT-verantwoording 2024. Nu de topfunctionaris ook in de WNT-verantwoording 2024 is opgenomen, kan worden volstaan met het opnemen van de gegevens 2023 als vergelijkende gegevens met een toelichting aangaande het foutherstel onder de betreffende tabel.

De verwerking van dit foutherstel leidt niet tot een onverschuldigde betaling. In onze controleverklaring zullen wij in een ‘paragraaf ter benadrukking van deze aangelegenheid’ verwijzen naar de passage zoals door de gemeente opgenomen in de WNT-verantwoording 2024.

4.5 Overige bevindingen

Nog te betalen bedrag Tozo inzake 2023 en 2024 niet verantwoord

Wij hebben vastgesteld dat in 2024 een afrekening heeft plaatsgevonden inzake 'Beeld in Uitvoering' 2023 (Tozo). Deze afrekening is nog niet op de juiste wijze verwerkt in de jaarrekening. Tevens heeft in 2025 ook een afrekening plaatsgevonden inzake 'Beeld in Uitvoering' 2024. Het totale bedrag ad € 309.000 dient nog verantwoord te worden in het resultaat 2024. Wij hebben het controleverschil opgenomen in hoofdstuk 2.1 als controleverschil. Gemeente Twenterand heeft dit controleverschil aangepast in de jaarstukken.

Mutaties reserves niet altijd juist bepaald

Vanuit onze controle van de mutaties van de reserves volgt dat bij een tweetal reserves de mutatie niet juist is bepaald en verantwoord. Bij de reserve sociaal domein was het resultaat niet volledig berekend, waardoor een te hoog bedrag is onttrokken (impact € 144.000). Bij de reserve innovatiefonds is een te hoog bedrag onttrokken ten opzichte van het maximale bedrag dat door de raad is vastgesteld (impact € 24.000). Het totale bedrag betreft € 168.000. Wij hebben het controleverschil opgenomen in hoofdstuk 2.1 als controleverschil. Gemeente Twenterand heeft dit controleverschil aangepast in de jaarstukken.

Verouderde eigen notitie reserves en voorzieningen

Vanuit het BBV zijn in algemene zin kaders voor het vormen van reserves en voorzieningen vastgesteld. Deze worden ook door gemeente Twenterand toegepast. Het is daarnaast gebruikelijk als raad nadere kaders te stellen inzake het gebruik van reserves en voorzieningen specifiek voor de eigen gemeente. Dit heeft gemeente Twenterand gedaan, echter stamt de huidige notitie uit 2013. Wij hebben begrepen dat een vernieuwde notitie reserves en voorzieningen inmiddels onderhanden is en naar verwachting in 2025 door de raad zal worden vastgesteld.

Toelichting meerjarige contracten in de jaarrekening

In art. 52 BBV is opgenomen dat in de jaarrekening "belangrijke financiële verplichtingen" dienen te worden gepresenteerd onder de 'niet uit de balans blijkende verplichtingen'. Wat exact "belangrijke financiële verplichtingen" zijn, wordt niet nader benoemd. Bij onze controle van 2021 inzake de volledigheid van de niet uit de balans blijkende verplichtingen is gebleken dat gemeente Twenterand geen geformaliseerd beleid heeft inzake welke contracten dienen te worden toegelicht in de jaarrekening. Wij hebben hierover in 2021 gerapporteerd. Tot op heden is dit beleid nog niet gerealiseerd. Wij raden aan hiervoor beleid te formaliseren zodat transparant is welke financiële verplichtingen toegelicht moeten worden in de jaarrekening.

Proces jaarrekeningcontrole

De situatie voor de jaarrekeningcontrole in 2024 is grotendeels gelijk aan die van 2023, met een verbetering. Hoewel vooruitgang is geboekt, zijn nog steeds verbeteringen mogelijk. Het is essentieel om te blijven focussen op de gebieden waar nog vooruitgang geboekt kan worden om de algehele efficiëntie en effectiviteit van de jaarrekeningcontrole te verhogen. Dit omvat het verbeteren van interne controles, het versterken van de naleving van regelgeving en het optimaliseren van de rapportageprocessen. Door deze aspecten aan te pakken, kan gezamenlijk een meer robuuste en betrouwbare jaarrekeningcontrole worden gerealiseerd.

4.6 Belangrijke schattingsposten

Inherent aan het opmaken van een jaarrekening, is dat het college schattingen moet maken. Bepaalde schattingen zijn van bijzonder belang door hun invloed op de jaarrekening en doordat zij een hoge mate van schattingsonzekerheid vertonen.
Dit laatste betekent dat de schatting vatbaar is voor een inherent gebrek aan nauwkeurigheid in de waardering. Een goed inzicht in de jaarrekening vereist kennis van deze posten.

Als onderdeel van de controle hebben wij de oordeelsvormingen en besluiten van het management bij het maken van de schattingen beoordeeld op indicaties voor mogelijke tendenties.

In het hiernaast opgenomen overzicht hebben wij van de jaarrekeningposten waaraan een belangrijke schatting ten grondslag ligt weergegeven of wij de schatting als conservatief, neutraal of pessimistisch hebben aangemerkt.

Een tekstuele toelichting hebben wij opgenomen bij de bevindingen betreffende de genoemde post, waarbij ook de wijze van tot stand komen van de schatting is uiteengezet.

POST IN DE JAARREKENING	BEDRAG (x € 1.000)	BEOORDELING HUIDIG BOEKJAAR	BEOORDELING VORIG BOEKJAAR	TOELICHTING SCHATTING
Voorziening dubieuze debiteuren	1.062	☺	☺	Dit betreft zowel de voorziening op de reguliere debiteuren als op de debiteuren WWB en de BAGL aan Larcom.
Voorzieningen	15.580	☺	☺	Voornaamste voorzieningen betreffen de voorziening pensioen wethouders en de voorzieningen rondom riolering en afvalverwerking. Voor de voorziening pensioen wethouders wordt jaarlijks een actuariële berekening gemaakt. De mutaties op de voorzieningen rondom riolering en afval betreffen een toename als gevolg van het positieve resultaat op riolering en een afname door vervangingsinvesteringen.
Waardering materiële vaste activa	93.323	☺	☺	De afschrijvingen worden bepaald op basis van de financiële verordening 2024, waarbij sprake is van gangbare afschrijvingstermijnen.
Waardering grondexploitaties	949	☺	☺	Wij hebben geconstateerd dat de parameters binnen de grondexploitaties neutraal zijn.

☹ *conservatief* ☺ *neutraal* 😑 *optimistisch*

Bijlagen

A Onze opdracht en controle

B Bevindingen SiSa-bijlage

C Uitkomsten IT-audit 2024

A. Onze opdracht en controle (1/3)

Doel en object van de controle
Het doel van de controle is het geven van een onafhankelijk oordeel of de financiële overzichten van gemeente Twenterand, in alle van materieel belang zijnde opzichten, zijn opgesteld in overeenstemming met het BBV.

Opdracht
Wij hebben de jaarrekening gecontroleerd conform de Nederlandse controlestandaarden en de met u gemaakte afspraken in de opdrachtbevestiging. Tevens beoordeelden wij de verenigbaarheid van de andere informatie, inclusief de overige gegevens en het jaarverslag met de jaarrekening en of deze geen materiële afwijkingen bevatten op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins. Voor een accountantscontrole gelden inherente beperkingen, die zijn uiteengezet in de opdrachtbevestiging.

Strekking van de controleverklaring
Aangezien de jaarrekening 2024 van gemeente Twenterand aan de daaraan te stellen eisen voldoet, hebben wij een goedkeurende verklaring afgegeven. Alle bevindingen voortvloeiend uit onze controle zijn afdoende behandeld en onze controle is dan ook afgerond.

Materialiteit
Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel. Bij onze controlewerkzaamheden hebben wij als uitgangspunt de door de raad vastgestelde toleranties gehanteerd.

De raad heeft ons daarbij opgedragen om bij onze oordeelsvorming en rapportering uit te gaan van de hierna vermelde goedkeurings- en rapporteringstolerantie. Op basis van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO) en onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 1.380.000. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn. Wij zijn met u overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 100.000 rapporteren, alsmede afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Onze controle richt zich tevens op de getrouwheid van de informatie in de WNT-verantwoording en de getrouwheid en rechtmatigheid van de SiSa-bijlage van de jaarrekening. Voor de WNT en SiSa gelden specifiek voorgeschreven rapporteringstoleranties die veelal lager zijn dan uw rapporteringstolerantie. Wij passen deze voorgeschreven WNT- en SiSa-toleranties eveneens op correcte wijze toe.

Grondslagen financiële verslaggeving
De jaarstukken 2024 van gemeente Twenterand bestaan uit:
- Het jaarverslag 2024 (programmaverantwoording en verplichte paragrafen).
- De jaarrekening 2024 (rechtmatigheidsverantwoording, balans met toelichtingen, overzicht van baten en lasten in de jaarrekening met toelichting inclusief taakvelden, de SiSa-bijlage en de overige bijlagen).

In het onderdeel ‘programmaverantwoording’ van het jaarverslag is informatie opgenomen over ‘wat hebben we gedaan’, ‘wat hebben we bereikt’ en ‘wat heeft het gekost?’ De programmaverantwoording vormt samen met de verplicht voorgeschreven paragrafen (zoals weerstandsvermogen, bedrijfsvoering, etc.) het jaarverslag. Het jaarverslag en de jaarrekening zijn met elkaar verenigbaar.

A. Onze opdracht en controle (2/3)

Grondslagen financiële verslaggeving (vervolg)

De belangrijkste verslaggevingsgrondslagen van gemeente Twenterand zijn uiteengezet in de grondslagen van de jaarrekening 2024. In 2024 zijn er geen wijzigingen geweest in toegepaste verslaggevings-grondslagen die een aanzienlijke invloed hebben op de baten en lasten of de financiële positie van uw gemeente. Significante verslaggevingsgrondslagen en toepassing hiervan zijn belangrijk voor de presentatie van de financiële positie van gemeente Twenterand en de baten en lasten in de jaarrekening.

Daarnaast vereisen zij van het college en het management dat zij een oordeel vormen ten aanzien van soms moeilijke, subjectieve en complexe posities vaak vanwege de noodzaak om inschattingen te moeten maken over het effect van zaken die inherent onzeker zijn. Wij hebben het door het college en het management toegepaste proces met betrekking tot significante verslaggevingsaspecten geëvalueerd en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd.

Controleaanpak

Onze controleaanpak is gebaseerd op een systeemgerichte en risicogerichte benadering, waarbij gesteund wordt op de opzet, het bestaan en de werking van de aanwezige administratieve organisatie en de daarin opgenomen beheersingssystemen. Deze aanpak gaat uit van een risicoanalyse op transactiestromen. In de risicoanalyse hebben wij beoordeeld in hoeverre de onderkende risico's van invloed kunnen zijn op de jaarrekening.

De risico's met een hoge waarschijnlijkheid van het zich voordoen en mogelijk materiële impact hebben in onze controle meer aandacht gehad. Deze risico's betreffen:

- In onze controlestandaarden (NV COS) wordt expliciet het risico van management override (bewuste beïnvloeding door bestuur of management van de jaarcijfers) als belangrijk te onderkennen theoretisch risico benoemd. Als accountant moeten wij in onze werkzaamheden hier specifiek aandacht aan besteden. Wij zijn van mening dat de mogelijkheden, om buiten de getroffen interne beheersmaatregelen invloed uit te oefenen op de in de jaarrekening gepresenteerde uitkomsten, beperkt zijn. Om het resterende risico te beperken beoordelen wij schattingsprocessen en bijzondere journaalposten in detail.
- Gevolgen van ongeautoriseerde handelingen in het IT-systeem.
- De WNT-verantwoording voldoet niet aan de vereisten.

A. Onze opdracht en controle (3/3)

Onafhankelijkheid

Op basis van Nederlands recht en overige beroepsregels, zoals de 'Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assuranceopdrachten' (ViO), is vereist dat wij onafhankelijk zijn ten opzichte van onze controlecliënten. Wij zijn van mening dat door ons is voldaan aan deze eisen. Wij hebben de overige dienstverlening naast de controle van de jaarrekening beoordeeld aan de hand van onze beroepsregels en hebben geconcludeerd dat het type dienstverlening en de vergoeding onze onafhankelijkheid niet beïnvloeden.

Geautomatiseerde gegevensverwerking

De accountant dient op basis van artikel 2:393, lid 4 BW, melding te maken van zijn bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking. Tijdens de controle hebben wij ook relevante processen met betrekking tot de geautomatiseerde gegevensverwerking getoetst. Voor onze bevindingen verwijzen wij naar de separate afstemming die heeft plaatsgevonden met de ambtelijke organisatie. Wij hebben de automatiseringsorganisatie van de organisatie uitsluitend in het kader van de jaarrekeningcontrole beoordeeld. De controle ten aanzien van 2024 heeft meerdere tekortkomingen in de continuïteit en betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking aan het licht gebracht. Wij merken hierbij wel op dat gedurende 2024 en ook in 2025 stappen zijn gezet. Voor een verdere uiteenzetting van onze constateringen verwijzen wij naar bijlage C.

B. Bevindingen SiSa-bijlage (1/3)

Inleiding

Bij de jaarrekening wordt als bijlage de SiSa-verantwoording toegevoegd. Gemeente Twenterand heeft de rechtmatige totstandkoming van de SiSa-bijlage getoetst. In onderstaande tabel zijn de te rapporteren bevindingen opgenomen:

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit rapport over de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die in 2024 in het kader van SiSa worden verantwoord. Per regeling is aangegeven of, en zo ja welke financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd.

STREKKING CONTROLEVERKLARING 2024	
Strekking controleverklaring getrouwheid (jaarrekening)	Goedkeurend
Strekking controleverklaring rechtmatigheid (SiSa-bijlage)	Goedkeurend

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
FIN B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp aan gedupeerden kinderopvangtoeslagproblematiek 2021	Fout/ onzekerheid		
BZK C62	Regeling specifieke uitkering kwijtschelding gemeentelijke belastingen	Fout/ onzekerheid		
BZK C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	Fout/ onzekerheid		
OCW D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)	Fout/ onzekerheid		
OCW D14	Middelen inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Fout/ onzekerheid		
OCW D22	Regeling specifieke uitkering voor de voorschoolse educatie aan ontheemde peuters	Fout/ onzekerheid		
OCW D23	Regeling eenmalige specifieke uitkering en subsidies lokale bibliotheekvoorzieningen	Fout/ onzekerheid		
IenW23 E3	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2020-2021	Fout/ onzekerheid		
IenW E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021-2027 (SiSa tussen medeoverheden)	Fout/ onzekerheid		
IenW E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023	Fout/ onzekerheid		

B. Bevindingen SiSa-bijlage (2/3)

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
SZW G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2024	Fout/ onzekerheid		
SZW G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2024	Fout/ onzekerheid		
SZW G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers en de Tijdelijke regeling overbruggingsregeling (Tozo)_gemeentedeel 2024	Fout/ onzekerheid		
SZW G10	Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2024	Fout/ onzekerheid		
SZW G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2024	Fout/ onzekerheid		
SZW G13	Onderwijsroute _ deel gemeente 2024	Fout/ onzekerheid		
VWS H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport	Fout/ onzekerheid		
VWS H30	Specifieke uitkering sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	Fout/ onzekerheid		
VRO J209	Meerjarige regeling voor huisvesting aandachtsgroepen	Fout/ onzekerheid		
VRO J210B	Meerjarige regeling specifieke uitkering Regeling flexibele inzet woningbouw (SiSa tussen medeoverheden)	Fout/ onzekerheid		
VRO J55	Aanpak energiearmoede	Fout/ onzekerheid		
VRO J56	Regeling huisvesting aandachtsgroepen	Fout/ onzekerheid		
VRO J94	Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties	Fout/ onzekerheid		
KGG K28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	Fout/ onzekerheid		
AenM M16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	Fout/ onzekerheid		

B. Bevindingen SiSa-bijlage (3/3)

Tozo

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
SZW G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen _gemeentedeel 2024	Fout		
SZW G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen _gemeentedeel 2024	Onzekerheid		
SZW G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen _gemeentedeel 2024	Fout		
SZW G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen _gemeentedeel 2024	Onzekerheid		
SZW G4	Tozo 2 gemeentedeel 2024	Fout		
SZW G4	Tozo 2 gemeentedeel 2024	Onzekerheid		
SZW G4	Tozo 3 gemeentedeel 2024	Fout		
SZW G4	Tozo 3 gemeentedeel 2024	Onzekerheid		
SZW G4	Tozo 4 gemeentedeel 2024	Fout		
SZW G4	Tozo 4 gemeentedeel 2024	Onzekerheid		
SZW G4	Tozo 5 gemeentedeel 2024	Fout		
SZW G4	Tozo 5 gemeentedeel 2024	Onzekerheid		
SZW G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekking in jaar T gemeentedeel 2024	Fout		
SZW G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekking in jaar T gemeentedeel 2024	Onzekerheid		
SZW G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekking in jaar T gemeentedeel 2024	Fout		
SZW G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekking in jaar T gemeentedeel 2024	Onzekerheid		

C. Uitkomsten IT-audit 2024

IT-werkzaamheden en onze controlerende rol

Ingevolge artikel 2:393, lid 4 BW, dient de accountant in zijn verslag aandacht te besteden aan de bevindingen die naar voren zijn gekomen uit de beoordeling van de automatiseringsomgeving wat betreft de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking.

Wij benadrukken dat onze jaarrekeningcontrole gericht is op het geven van een oordeel omtrent de jaarrekening zelf en zich niet primair richt op het doen van uitspraken omtrent de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of van onderdelen daarvan. De IT-auditwerkzaamheden zijn geïntegreerd in de controleaanpak van de jaarrekening.

Het inzicht in de betrouwbare werking van IT-systemen en applicaties en het gebruik daarvan door de organisatie, vormen een onderdeel van de kwaliteit van de interne beheersing en de administratieve organisatie. Algemene IT-beheersmaatregelen rond uw kritieke systemen leveren daarnaast een belangrijke bijdrage aan het mitigeren van de risico's op onbeheerste wijzigingen, ongeautoriseerde handelingen en het optreden van verstoringen met impact op de gegevensverwerking. Gezien de toenemende complexiteit van IT-systemen, het belang van deze systemen voor de bedrijfsvoering en de toenemende risico's wordt de beheersing hieromtrent steeds belangrijker. Gevolg hiervan is dat de eisen continue worden aangescherpt en heeft ook zijn weerslag op personele capaciteit.

De bevindingen zoals gerapporteerd in deze managementletter zijn gericht geweest op het beoordelen van de opzet en het vaststellen van het bestaan van algemene IT-beheersmaatregelen. Wij hebben in samenwerking met onze IT-auditors een aantal van deze maatregelen beoordeeld voor de volgende systemen:

- Unit4Financials.
- Civision Samenlevingszaken.
- iSamenlevingszaken.

Dit om de impact van de risico's van onbeheerste wijzigingen, ongeautoriseerde handelingen en verstoringen te kunnen vaststellen voor die systemen die gekoppeld zijn aan de voor ons relevantie processen en posten.

In dit hoofdstuk geven wij een samenvatting van onze bevindingen voor de genoemde applicaties. De detailbevindingen rondom deze systemen zijn afgestemd met de ambtelijke organisatie.

Op het moment dat de intern getroffen algemene IT-beheersmaatregelen rondom de applicaties in scope niet (bewijsbaar) voldoende aanwezig zijn, zijn in het kader van de controle van de jaarrekening 2024 aanvullende (gegevensgerichte) werkzaamheden noodzakelijk om aan te tonen dat zich geen risico's of fouten hebben voorgedaan.

C. Uitkomsten IT-audit 2024 | Unit4Financials

PROCES	2024	2023	OMSCHRIJVING BEVINDINGEN
Logische toegangsbeveiliging			
1. Procedure autorisatiebeheer	🟠	🔴	De gemeente heeft verbeteringen doorgevoerd in het autorisatiebeheerproces waarbij een toelichting van de rollen in Unit4Financials is opgesteld. Dit overzicht is formeel geaccordeerd door de applicatie eigenaar. Daarnaast worden gebruikersaccounts aangevraagd en geaccordeerd in TOPDesk. Als verbeterpunt geldt dat wij voor één voorbeeld uit 2024 niet kunnen vaststellen dat de benodigde rollen in de aanvraag zijn gespecificeerd. We hebben begrepen dat dit proces in 2025 is aangepast.
2. Periodieke controle op juistheid ingerichte autorisaties	🟢	🔴	Per kwartaal is een controle uitgevoerd op de gebruikers in de applicatie. Als adviespunt geldt om de controlestappen zichtbaar vast te leggen. Wij hebben aanvullend vastgesteld dat de VIC in mei 2025 over 2024 een gedetailleerde controle op gebruikers en rollen heeft uitgevoerd. Hierbij geldt als advies om de controle van de VIC in hetzelfde boekjaar te laten plaatsvinden.
3. Identificatie van gebruikers voor toegang tot systemen en data	🟢	🟢	De aanwezige generieke accounts zijn verklaarbaar vanuit gebruiks- en/of beheerdoelen.
4. Wachtwoordbeleid (authenticatie)	🟢	🟢	De wachtwoordinstellingen in Unit4Financials voldoen aan de daaraan te stellen eisen.
5. Administrator- en Superuser-accounts	🟢	🟢	De aanwezige accounts met beheerrechten zijn verklaarbaar vanuit gebruiks- en/of beheerdoelen.
Change management & Continuïteit			
6. Wijzigingsbeheer updates	🟢	🟠	De leverancier van Unit4Financials beschikt over een assurance-verklaring waarmee zekerheid wordt afgegeven over de ingerichte beheersmaatregelen omtrent wijzigingsbeheer en continuïteit. Wij hebben aanvullend vastgesteld dat de gemeente Twenterand de ISAE3402-verklaring heeft beoordeeld op eventuele bevindingen en de gebruikersoverwegingen die Unit4 aan de gebruikersorganisatie stelt.
7. Continuïteit	🟢	🟠	

C. Uitkomsten IT-audit 2024 | Civision Samenlevingszaken

PROCES	2024	2023	OMSCHRIJVING BEVINDINGEN
Logische toegangsbeveiliging			
1. Procedure autorisatiebeheer	🟠	🟠	De gemeente heeft verbeteringen doorgevoerd in het autorisatiebeheerproces waarbij in 2025 een autorisatiematrix is opgesteld die per functie de benodigde rollen in het systeem inzichtelijk maakt. Toekenning van autorisaties vindt inmiddels plaats op basis van functiebenamingen. Voor één voorbeeld uit 2024 is vastgesteld dat de persoon naast de functie een extra rol in het systeem heeft gekregen, gebaseerd op de rollen van een collega met dezelfde functie. We hebben begrepen dat dit proces in 2025 is aangepast.
2. Periodieke controle op juistheid ingerichte autorisaties	🟢	🟠	Per kwartaal is een controle uitgevoerd op de gebruikers in de applicatie. Als adviespunt geldt om de controlestappen zichtbaar vast te leggen. Wij hebben aanvullend vastgesteld dat de VIC in mei 2025 over 2024 een gedetailleerde controle op gebruikers en rollen heeft uitgevoerd. Hierbij geldt als advies om de controle van de VIC in hetzelfde boekjaar te laten plaatsvinden.
3. Identificatie van gebruikers voor toegang tot systemen en data	🟢	🟢	De aanwezige generieke accounts zijn verklaarbaar vanuit gebruiks- en/of beheerdoelen.
4. Wachtwoordbeleid (authenticatie)	🟢	🟠	Op basis van Windows AD worden voldoende sterke wachtwoordeisen afgedwongen. Er zijn meerdere accounts uitgezonderd van periodieke wachtwoordwijziging, echter hebben deze accounts geen toegang tot de applicatie waardoor het risico is beperkt.
5. Administrator- en Superuser-accounts	🟢	🔴	Het aantal beheeraccounts is beperkt tot het noodzakelijk minimum waarbij de beheerders niet werkzaam zijn vanuit de lijnorganisatie.
6. Database toegang	🟢	🔴	In de database wordt gebruik gemaakt van generieke accounts. Deze zijn beperkt en inmiddels gekoppeld aan persoonlijke IT-accounts.
Change management & Continuïteit			
7. Wijzigingsbeheer updates	🟠	🟠	De gemeente heeft verbeteringen doorgevoerd in het wijzigingsbeheerproces waarbij vanaf 2025 key-users worden betrokken bij de uitvoering van testwerkzaamheden. Testwerkzaamheden werden in 2024 enkel uitgevoerd door de functioneel beheerders en niet in samenwerking met key-users.
8. Continuïteit	🟢	🟠	De applicatieserver wordt dagelijks geback-upt middels een scheduled back-up job. Daarnaast is een uitwijktest is uitgevoerd voor alle kritieke (on-premise) systemen binnen de organisatie. Hierin zijn geen bijzonderheden aangetroffen.

C. Uitkomsten IT-audit 2024 | iSamenlevingszaken

PROCES	2024	2023	OMSCHRIJVING BEVINDINGEN
Logische toegangsbeveiliging			
1. Procedure autorisatiebeheer	●	●	De gemeente heeft verbeteringen doorgevoerd in het autorisatiebeheerproces waarbij in 2025 een autorisatiematrix is opgesteld die per functie de benodigde rollen in het systeem inzichtelijk maakt. Toekenning van autorisaties vindt plaats op basis van functiebenamingen welke overeenkomen met de rollen in het systeem. Voor een voorbeeld hebben wij vastgesteld dat de rollen in het systeem een op een overeenkomen met de aangevraagde functie.
2. Periodieke controle op juistheid ingerichte autorisaties	●	●	Per kwartaal is een controle uitgevoerd op de gebruikers in de applicatie. Als adviespunt geldt om de controlestappen zichtbaar vast te leggen. Wij hebben aanvullend vastgesteld dat de VIC in mei 2025 over 2024 een gedetailleerde controle op gebruikers en rollen heeft uitgevoerd. Hierbij geldt als advies om de controle van de VIC in hetzelfde boekjaar te laten plaatsvinden.
3. Identificatie van gebruikers voor toegang tot systemen en data	●	●	De aanwezige generieke accounts zijn verklaarbaar vanuit gebruiks- en/of beheerdoelen.
4. Wachtwoordbeleid (authenticatie)	●	●	De wachtwoordinstellingen in iSamenlevingszaken voldoen aan BDO minimum best practice.
5. Administrator- en Superuser-accounts	●	●	De aanwezige accounts met beheerrechten zijn verklaarbaar vanuit gebruiks- en/of beheerdoelen.
Change management & Continuïteit			
6. Wijzigingsbeheer updates	●	●	De leverancier van iSamenlevingszaken (PinkRoccade) beschikt over een assurance-verklaring waarmee zekerheid wordt afgegeven over de ingerichte beheersmaatregelen omtrent wijzigingsbeheer en continuïteit. De gemeente heeft inmiddels een zichtbare beoordeling op de rapportage uitgevoerd.
7. Continuïteit	●	●	

Een ǝɹǝpuɐ kijk
op waarde